

Поводом текста Јоване Глигоријевић ["Политика и секс - Ессе homo\(сексуалност\)"](#)

Велика је част када неки домаћи часопис из друштвених наука добије три странице у "Времену". Чак и када је реч о критичком приказу, то повећава видљивост домаће научне продукције и скреће пажњу шире публике на оно што се дешава у једној специфичној, али мало приметној сфери српске културе.

У том смислу, вредан је сваке похвале напор Јоване Глигоријевић да, у кратком року, прочита и представи читаоцима "Времена" последњи број НСПМ-а посвећеног "политици (хомо)сексуалности". Ипак, да је колегиница Глигоријевић уложила мало више времена и добре воље, а испољила мало мање ароганције и предрасуда (што обично иде заједно), њен приказ нашег часописа био би свакако још квалитетнији и кориснији.

Најпре, колегиница Глигоријевић меша НСПМ као невладину организацију, НСПМ као сајт и НСПМ као научни часопис. То су три различита нивоа и начина функционисања, при чему ни људи који се у тим облицима рада појављују нису исти. Научни часопис нема никакве везе са Иницијативом и њеном 18. тачком, он се не бави ни политичком акцијом, нити актуелно-политичким радом, па "читање" новог броја НСПМ-а (који је, узгред буди речено, дат у штампу два месеца пре објављивања Иницијативе) као "теоријског оквира" 18. тачке Иницијативе – како то ради колегиница Глигоријевић – тешко може да се другачије оцени него као злонамерно. Једноставно, шта год да пише у Иницијативи, она нема *никакве* везе са овим бројем часописа, *није* став Уредништва часописа и *није* заједничко становиште аутора који су се нашли у темату овог броја НСПМ-а.

Уопште, овај темат и није настао као резултат намере да се промовише неко теоријско или политичко становиште – као што ниједан темат у НСПМ-у тако не настаје. Он је учинак жеље да се и ова важна друштвена тема обради из различитих углова и од стране аутора с различитим дисциплинарним и теоријским хабитусом. Наш нагласак је, као и у другим тематима, био на домаћим ауторима, те је Уредништво НСПМ-а упутило позив многим нашим филозофима, социолозима, културолозима, који се баве овом темом да нам пошаљу своје прилоге. Желим да нагласим да *ниједан* од пристиглих текстова

није био дисквалификован због теоријског или политичког становишта његовог аутора. Тако смо добили темат са различитим становиштима – неким заступљенијим, другим мање заступљеним. Али, као и сваки темат, и овај одражава становишта само оних наших друштвених научника који су у њему заступљени својим прилозима – дакле, нити редакције НСПМ-а, нити свих друштвених научника у Србији.

Друго, колегиница Глигоријевић овај темат приказује тако што полемише са појединим тезама изнетим у чланцима (што је легитимно), при чему изабара тезе потпуно различитог нивоа важности (што није легитимно). Рецимо, она полемише са мојим становиштем које сам узгред поменуо, да не постоји (људско) право на брак без обзира на пол оних који желе да га склопе. То уопште није тема мога текста, већ један феномен везан за део ЛГБТ покрета, док уз став који критикује Глигоријевићева иде врло јасна упутница да сам ту тему исцрпно обрадио у тексту "Истополне породице – изазов за науку" у *Социолошком прегледу* (1/2011). Ако је већ колегиница Глигоријевић желела да са овим мојим становиштем полемише, онда би било коректно да је претходно прочитала аргументацију коју износим у том тексту, а не да моје становиште реконструише на основу пар реченица из текста који уопште није на ту тему. При чему се још цео текст који је на једну тему дисквалификује због неколико реченица на другу тему, обрађену у другом тексту, а који притом уопште није ни узет у обзир. Заиста, не баш претерано коректно.

Треће, ароганција коју колегиница Глигоријевић показује док приказује овај темат НСПМ-а и са појединим ауторима полемише типичан је израз једне предрасуде која о нечему мисли оно што је у делу модерне публицистике прочитала да *треба* да се мисли, па сада то узима као

једину

истину, осуђујући све који мисле нешто друго. (Реч "предрасуда" и значи да нека особа о нечему има мишљење пре него што се о томе уопште озбиљно обавестила и о читавој ствари поразмислила.) Тако је колегиница Глигоријевић негде прочитала да је једино исправно мислити да је хомосексуалност урођена особина, па све који хомосексуалност третирају и као облик понашања осуђује као незналице и потенцијалне дискриминаторе. Али, стварност је увек сложенија од поједностављених публицистичких флоскула, које су чешће израз неке идеологије, него израз истине. Да је колегиница Глигоријевић погледала поменути чланак из

Социолошког прегледа

, или други мој текст на који такође на истом месту упућујем ("Деца у истополним породицама – преглед дебате",

Антропологија

2/2011), видела би да се у научној литератури, чији сам преглед ту дао, настанак хомосексуалних преференци и понашања објашњава како деловањем природних (урођених) чинилаца тако и деловањем друштвених (ситуационих) фактора.

Заправо, то што се читав овај темат НСПМ-а о хомосексуалности своди на једну реч којом завршава свој приказ – "забрани" – Јована Глигоријевић показује са колико је само предрасуда и зле воље писала свој приказ. Чак ни у тексту Слободана Јанковића, у коме се хомосексуално понашање види као патолошко (што је мишљење овог аутора, које, као и у свим научним часописима, не изражава став Уредништва часописа у коме је текст објављен), нема говора о залагању за "забрану" (криминализацију) хомосексуалног понашања. Колега Јанковић се, у свом тексту, само успротивио садржају појединих чланова нашег Закона о дискриминацији, као и "нормализацији" хомосексуалног понашања, у смислу вредносног изједначавања са хетеросексуалним.

Али, колегиница Глигоријевић сав овај плурализам мишљења и све ово нијансирање разлика у становиштима – које постоје у овом броју НСПМ-а – простом, редуccionистичком логиком своди на једначину: неједнако вредновање = дискриминација = захтев за забраном. Такво "изједначавање батином" управо је супротно ономе за шта се "Време" и Јована Глигоријевић, верујем, искрено залажу – за толеранцију и плурализам становишта, за право да се мисли другачије, а да се не буде аутоматски дисквалификован из јавног простора. Тиме што је читав овај број НСПМ-а – богат различитостима, нијансама, особеним, па и супротним мишљењем – свела само на једну реч "забрани" (а то је реч која уопште не постоји, барем у том контексту, у

Ко је рекао "забрани"

Пише: Слободан Антонић
петак, 04 мај 2012 21:52

читавом броју НСПМ-а!), колегиница Глигоријевић је не само погрешно информисала читаоце "Времена", већ је тиме извршила и јасну дисквалификацију НСПМ-а из простора демократске и цивилизоване јавности. Но, ако је "јавност" Јоване Глигоријевић таква да је само једно (њено) мишљење пожељно, док су сва друга подложна исмевању, извртању и дисквалификацији, онда таквој јавности, бојим се, много више приличе неки други придеви него "демократска" и "цивилизована".